

PILK HALLILE ALALE 2019

Väljakirjutisi SHARE Eesti paneeluuringu 2011–2017 tulemustest

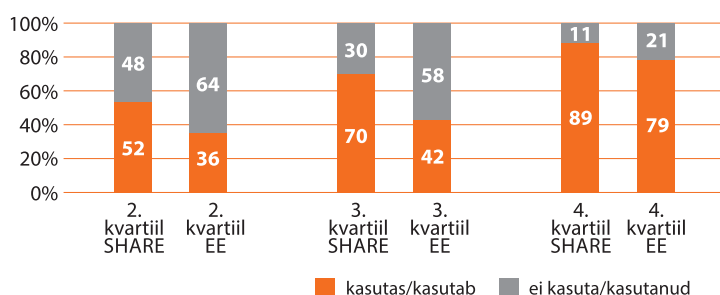
FAKTILEHT

TOIMETULEK JA TÖÖ

Vanuserühm 50+	Eesti	Läti	Leedu
Leibkond tuleb ots otsaga kokku kergelt või väga kergelt	49,4%	22,8%	39,4%
Subjektiiivse heaolu indeks (skaalal 12-48)	35,5 palli	33 palli	32,3 palli

SHARE 2017 (Krisaf, 2019, viidanud Parts, 2019)

Eestis pensionieas töötajad pigem töötavad täiskoormusega, mujal rohkem osakoormusega. Eestit iseloomustab tööturult sunnitud lahkuvate 50+ vanuses inimeste osakaal: ligi 50% kõigist tööturult lahkunutest selles vanuserühmas aastal 2013 (Hyde ja Dingemans 2017, viidanud Parts, 2019).

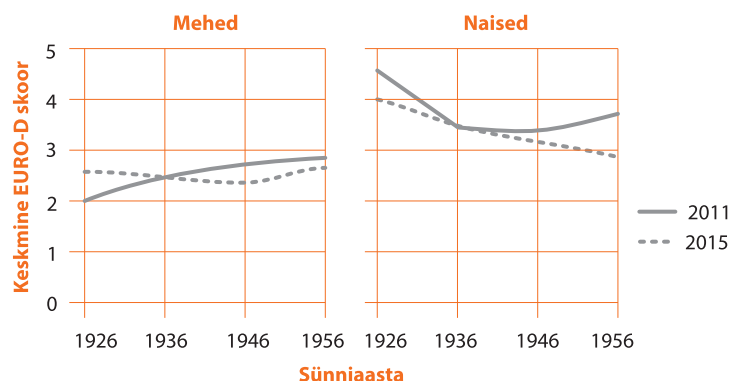
Joonis 1. Viimasel või praegusel töökohal arvutikasutamise vajadus aastal 2015 vanuserühmas 55–64 hariduskvartileide kaupa (2. kv haridusaastaid 9–11 a, 3. kv 12–13 a, 4. kv rohkem kui 13 a) (Tambaum, 2019)

SOTSIAALVÖRK

Partneri olemasolu üksi ei anna kaitset vaimse tervise probleemide eest vanemas eas, määrav on kaaslasega kujunenud suhte headus. Laste kuulumine vanema inimese sotsiaalvõrgustikku mõjutab tema vaimset tervist positiivselt vaid juhul, kui tegemist on vanema(te)st eraldi elavate lastega (Becker et al., 2019, viidanud Sakkeus, 2019). Olenemata sellest, kas inimestel on tegevuspiirang või mitte, aitab suurem sotsiaalvõrgustik kaasa tema eluea pikendamisele (Abuladze ja Sakkeus, 2019). Subjektiiivset heaolu vanemas eas mõjutab muuhulgas see, millised on olnud meie suhted vanematega varajases lapseas. Eesti kuulub koos Poola ja Ungariga nende maade klastrisse, kus ülekaalus on olnud hea kvaliteediga suhted vanematega ning väikesed ahistamismäärad (Damri ja Litwin, 2019, viidanud Sakkeus, 2019).

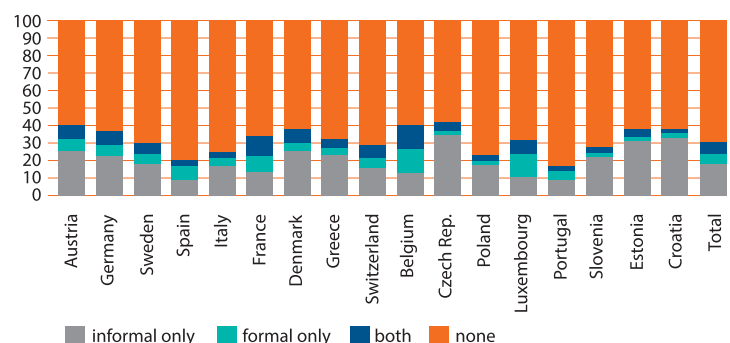
TERVIS

Depressiivsümptomite keskmine arv on ajavahemikus 2011–2015 Eesti kesk- ja vanemaealiste seas langenud nii meeste kui naiste seas ja erinevates vanuserühmades. Nendel, kes osalesid SHARE kõigis kolmes uuringulaines (2011, 2013, 2015), oli algne keskmine depressiivsuse skoor 3.13, nelja aasta pärast 3.0. Samas on depressiivsete (vähemalt kolm depressiivsuse sümptomit) osakaal Eesti kesk- ja vanemaealiste seas endiselt Euroopa kõrgeimaid: 2015. aastal 35%.

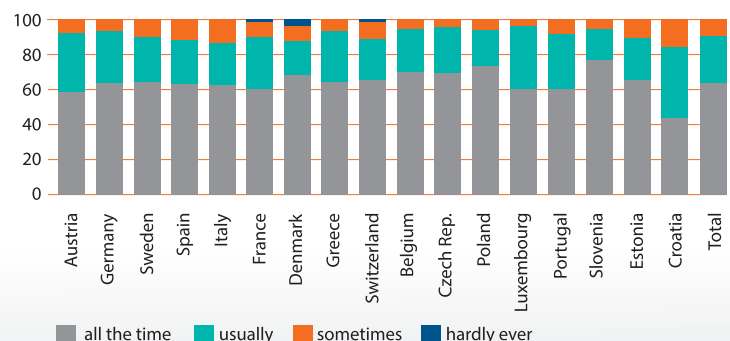

Joonis 2. Depressiivsümptomite keskmine arv Eesti kesk- ja vanemaealiste seas 2011 ja 2015 (Abuladze, 2019)

Kognitiivse funktsiooni näitajate pooldest on Eesti kesk- ja vanemaealised Euroopas keskmiste seas või keskmisest paremate näitajatega. Sõnavoolavuse näitaja (ühe minuti jooksul nimetatud loomade keskmine arv) on ajavahemikus 2011–2015 Eestis veidi isegi tõusnud (Abuladze, 2019).

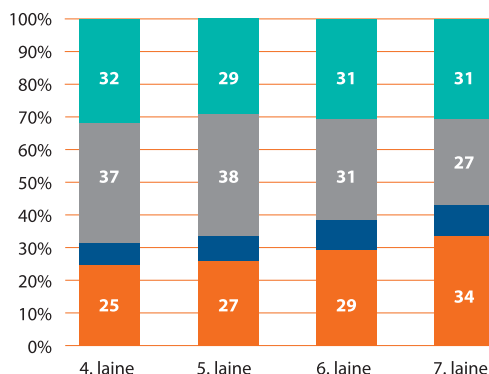
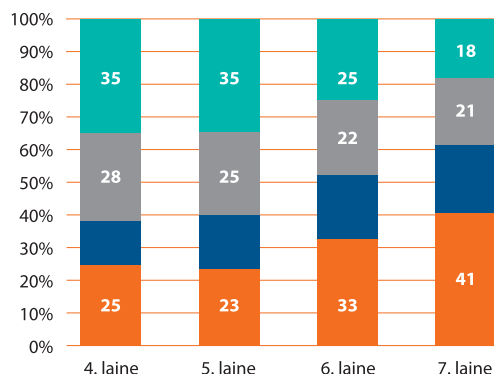

Joonis 3a. Vanuses 65+ inimesed, kellel on vähemalt üks piirang igapäevategevustes (ADL) või instrumentaalsetes igapäevategevustes (IADL), saadava abi tüübi järgi aastal 2015

Joonis 3b. Saadud abi kvaliteet (kas vastab vajadusele) vanuses 65+ abisaavatel inimestel aastal 2015. (Kaalutud tulemused, Abramowska-Kmon, 2019.)

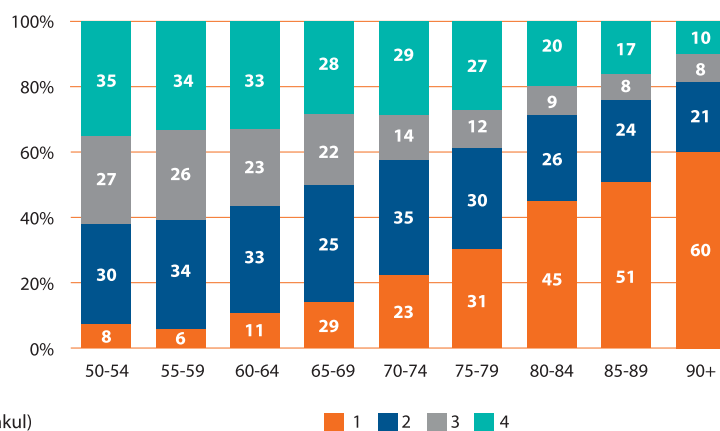
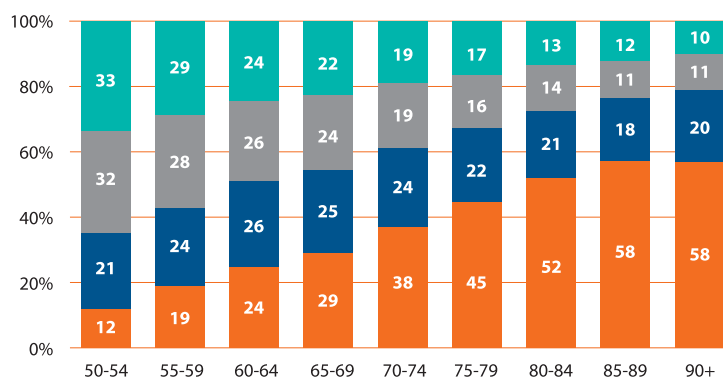
OSKUSED JA SOTSIAALNE KAASATUS

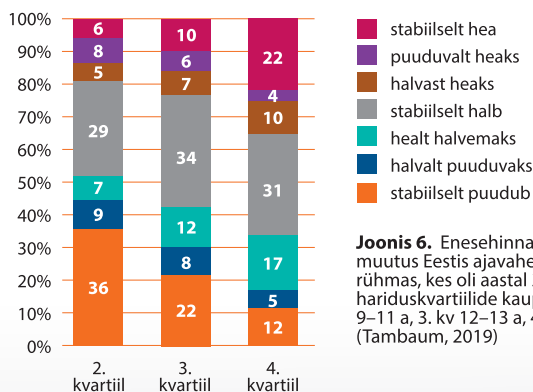
passiivne
sotsiaalsed tegevused ainult
töö
sotsiaalsed tegevused ja töö

Joonis 4. Sotsiaalne kaasatus läbi kaheksa aasta neil, kes aastal 2015 olid 55–64aastased SHARE ülejäänud riikides (vasakul) ja Eestis (paremal), % (Tambaum, 2019)

Eesti 50+ vanuses inimesed on teiste SHARE riikide keskmisega võrreldes rohkem koolis käinud. Ometi on hariduse potentsiaal tihti kasutamata.

Joonis 5. Haridusaastate kvartiilid vanusrühmades SHARE ülejäänud riikides keskmiselt (vasakul) ja Eestis (paremal) (1. kv haridusaastaid kuni 8 a, 2. kv 9–11 a, 3. kv 12–13 a, 4. kv rohkem kui 13 a) (Tambaum, 2019)

Joonis 6. Enesehinnangulise arvuotiskuste muutus Eestis ajavahemikus 2013–2015 rühmas, kes oli aastal 2015 vanuses 55–64 hariduskvartiilide kaupa (2. kv haridusaastaid 9–11 a, 3. kv 12–13 a, 4. kv rohkem kui 13 a) (Tambaum, 2019)

TALLINNA ÜLIKOOL
Ühiskonnateaduste
instituut
Eesti demograafia
keskus